

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Osallistavan sosiaaliturvan kuntakokeilu

Tuloksekas, vaikuttava sosiaalinen kuntoutus -
seminaari 26.11. 2018

Sosiaalisen kuntoutuksen valtakunnallinen
kehittämishanke (SOSKU)

Tavoitteet

- Luoda aikuissosiaalityöhön palvelukokonaisuus, jossa sosiaalityöntekijälle annetaan nykyistä enemmän välineitä tukea pitkään työttömänä ja toimeentulotuen saajina olleita henkilöitä.
- Miten uusi malli edistää vaikeassa työmarkkina-
asemassa olevien henkilöiden työ- ja toimintakykyä,
osallisuutta ja työllistymistä.
- Kokeilussa tutkitaan myös sitä, vähentääkö uusi
palvelumalli viimesijaisten etuuksien käyttöä.
- Tutkitaan eTotu-järjestelmän toimivuutta
- Kokeilulla pyritään kartoittamaan ja poistamaan
nykyisessä sosiaaliturvan tuki- ja
palvelukokonaisuudessa olevia aukkoja, jotka
lisäävät riskiä syrjäytymiselle.

Kokeilussa tapahtunutta

- Koulutukset
- Osallistavan sosiaaliturvan malli työstetty [Innokylään](#), johon sovitetaan kuntakohtaiset sovellukset
- Mallien soveltaminen kunnissa
- AVAIN-mittariin kirjattu asiakkaita 162 (10/2018)
- Koordinaattoritapaamiset, checkpointit ja THL:n AVAIN-tuki
- [Tutkimuksesta tiiviisti-julkaisu](#)
- Verkkosivu www.thl.fi/osallistavasosiaaliturva

Uusia ja innovatiivisia toimintoja

- *Toimiston ulkopuolista sosiaalityötä:* kotiin annettavaa kuntoutuksellista tukea, ruoka-avustukseen jalkautumista, asukastupia ja –tiloja avattu, tapaamisia seurakunnan diakonian kirpputorilla ja kirjastossa, talousneuvontakiertue, vuokraviljelypalsta asiakkaille
- *Toiminnallista sosiaalityötä:* Kulttuuri- ja taideryhmiä, talous- ja velka-asioihin liittyviä tukiryhmiä, toiminnallisia ryhmiä, virkistystoimintaa
- *Koulutuksellista sosiaalityötä:* Kokemusasiantuntijakoulutusta, puutyökurssi, tietotekniikan käyttöopastusta, työllisyyspalveluiden henkilöstön ”kouluttamista”

Tehostettu yksilötyö

- Tiivistetty kokonaisvastuuta asiakkaan palveluista ja etuuksista (Kela, TE-toimi, terv.huolto jne)
- Yhteistyötahot mukana tiiviisti, sosiaalityö proaktiivinen toimija
- Taustalla olevien tekijöiden selvittäminen huolella (terveys, talous, päihteet, etuudet, sosiaaliset tilanteet jne → kirjataan AVAIN-mittariin)
- Uusien tukimuotojen kombinaatio yhdistettynä tehostettuun yksilötyöhön

Esimerkkejä uusista yhteistyötavoista

- Kaupungin työllisyysyksikkö: asiakasohjausta, hankkeeseen työllistämistä, kuntouttavaa työtoimintaa (Kangasala)
- Asukastupatoiminta, asuinalueetyö
- Asiakkaan työkyvyn arviointia (Te-palvelut, terveydenhuolto)
- Psykiatria: miesasiakkaat, joilla paljon mielenterveys/psykiatrisia kontakteja & hoitajaksoja
- TE-palvelut/työllisyysyksikkö, terveydenhuolto, kunnan päättäjät: yhteistyötä & yhteisiä avauksia kaikilla kokeilukunnilla
- Sosiaalinen media ja sosiaalityön imago

Koordinaattoreiden näkemyksiä tuloksista: asiakkaiden vahvistuminen (1/1)

- Asiakkaiden asema vahvistunut palveluissa (asiakasraadit, asiantuntija-asiakkaat, vuoropuhelu päättäjien kanssa)
- Valtaistumiseen tarvittavien taitojen vahvistuminen (ryhmät, koulutukselliset toimet)
- Yhteistyötahojen ”sivistyminen” (tiedon vieminen asiakkaiden tarpeista ja tilanteista)
- Asiakkaiden positiivinen minäkuva lisääntynyt; saaneet lisää rohkeutta ja varmuutta (es. osallistuminen toimintoihin)

Asiakkaiden vahvistuminen (1/2)

- Toivon herääminen: suunnitelmallisuus lisännyt koulutukseen, kuntoutukseen pääsyä (sosiaalityö asiakkaan puolella); joissain tapauksissa myös työllistymistä
- Ryhmätoiminta avaa tietä muullekin osallistumiselle
- Poistettu esteitä osallistamisen tieltä (suora linkki Kelan, TEM:n ja OKM:n kanssa)

Ratkaistavia asioita

- Lainsäädäntö ei taivu kaikkiin suunnitelmiin (esim. ”oman osallisuuspolun räätälöinti”)
- Kuntien hallinto joskus jäykkää, monitasoista
- Yksittäisen virkailijan harkintavalta
- Kelasta kuntiin ohjaaminen ei toimi; asiakkaita ”katoaa”; esim nuoret lähes kokonaan
- TE-palvelut: tilanne hieman parantunut, lähentymistä
- Arimmat asiakkaat: vaikea saada innostumaan / pelko tukien menettämisestä

2019

- Mallien tarkentamista kunnissa
- Konkretisoidaan osallisuutta & valtaistumista
- Rohkeampaa asiakkaiden osaamisen ja valmiuksien esiintuomista
- Tehostetaan sosiaalityön roolia mm. palvelujen ja etuuksien koordinoijana
- Tapauskohtainen arviointi
- Rekisteritutkimus
- AVAIN-mittausten seuranta: panostamista vaikuttaviin sosiaalityön menetelmiin
- Arvioinnin koostaminen loppuvuodesta 2019
- Arviointi julki alkuvuodesta 2020

Lisätietoja

- Lisätietoja tutkimuksesta:
- **Minna Kivipelto**
tutkimuspäällikkö, THL
puh. 029 524 7760
etunimi.sukunimi@thl.fi
- Lisätietoja osallistavan sosiaaliturvan kokeilun taustoista:
- **Kari Ilmonen**
johtaja, STM
puh. [0295163299](tel:0295163299)
etunimi.sukunimi@stm.fi

